

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАРАЗІНСЬКІ ЧИТАННЯ: ЛЮДИНА. МОВА. КОМУНІКАЦІЯ

Тези доповідей
XVI наукової конференції
з міжнародною участю

3 лютого 2017 року

Харків 2017

УДК 81 (082)
ББК 81я43
К 22

Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(протокол № 14 від 22 грудня 2016 р.)

Організаційний комітет конференції:

В.Г. Пасинок, доктор педагогічних наук, професор (голова)
Н.А. Оніщенко, кандидат філологічних наук, доцент (заступник голови)
І.С. Шевченко, доктор філологічних наук, професор
В.О. Самохіна, доктор філологічних наук, професор
В.П. Кривенко, кандидат філологічних наук, доцент
О.В. Ребрій, доктор філологічних наук, доцент
С.К. Криворучко, доктор філологічних наук, доцент
О.О. Чорновол-Ткаченко, кандидат філологічних наук, доцент
С.А. Віротченко, кандидат філологічних наук, доцент
П.Т. Гусєва, кандидат філологічних наук, доцент
С.Г. Машенко, доцент
В.С. Барило, А.С. Медведенко, А.В. Каленик (секретарі)

Адреса оргкомітету:

61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
факультет іноземних мов, тел. (057) 707-53-43

Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація. : Тези доповідей
К 22 XVI наукової конференції з міжнародною участю. – Х. : ХНУ імені
В.Н. Каразіна, 2017. – 164 с.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам іноземної
філології, методики викладання іноземних мов, перекладу, міжкультурної
комунікації, літературознавства.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів
філологічних спеціальностей.

УДК 81 (082)
ББК 81я43

ISBN 978-966-285-375-9

© Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна, 2017
© І.М. Дончик, макет обкладинки, 2017

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТІВ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Каминін І.М., Тучина Н.В. (Харків)

Перенесення центру уваги з навчання на вивчення, на самостійну роботу студентів з оволодіння мовою призвело до вагомих змін у навчально-виховному процесі і до визнання студента суб'єктом цього процесу. Такі зміни відображають загальні тенденції демократизації суспільства в цілому і освіти зокрема та потребують більш повної навчальної автономії студента, тобто від студента очікується, що він захоче і зможе брати на себе відповідальність за планування, реалізацію і контроль виконання навчальних завдань. Розвиток навчальної автономії не є новим методом або технологією навчання, це невід'ємна складова навчального процесу. Успіх у реалізації автономії залежить від взаємодії викладача і студента, взаємоконтролю і самоконтролю, рефлексії обох учасників навчального процесу.

Більшість дослідників зазначають, що розвиток навчальної автономії відбувається поступово [1; 2]. Існує декілька важливих чинників, які забезпечують успішність реалізації цього процесу.

З самого початку роботи зі студентами викладачеві важливо привертати їх увагу до мети кожного завдання і очікуваних результатів. Це допомагає студентам уточнювати власну мету і усвідомлювати власні потреби, що, в свою чергу, привчає підбирати найбільш ефективні матеріали, вправи і завдання, визначати способи і строки виконання.

Навчальний процес обов'язково має містити альтернативи у його плануванні і організації. Студентів поступово привчають до вибору і до відповідальності за власний вибір, а також до корекції своєї діяльності за даними зворотного зв'язку.

Комунікативний характер завдань також сприятиме розвитку автономії, при чому бажано включати завдання, які моделюють процес як індивідуального, так і групового навчання. Мета виконання завдання має усвідомлюватися студентом і віддзеркалювати процес майбутньої професійної діяльності.

Автономія пов'язана з вибором навчальних стратегій для найбільш ефективного виконання завдань. Вона розвивається завдяки тому, що студенти привчаються визначати власні навчальні стратегії та стилі, усвідомлювати їх переваги і недоліки, оцінювати власні досягнення та досягнення інших студентів, розвивати нові стратегії для успішного навчання.

Систематичне застосування критичного мислення – ще один чинник, який сприяє розвитку навчальної автономії. Завдання, що стимулюють

студентів розмірковувати над метою і результатом їх виконання, допомагають глибше усвідомити хід процесу навчання і краще спланувати власні подальші дії.

Створюючи навчальну атмосферу, що сприяє розвитку автономії студентів, викладач допомагає їм стати більш свідомими і наполегливими, більш зацікавленими у процесі навчання й у його оптимізації, тобто підвищує мотивацію до навчання. Студенти стають спроможними самі адаптувати і розробляти вправи і завдання, висловлювати свою думку і вносити пропозиції щодо організації і проведення навчального процесу.

Звичайно, така активна автономія, коли студенти беруть на себе відповідальність за навчання, самі визначають власні цілі, обирають методи і прийоми навчання і контролюють результати, не виникає одразу, а формується поступово. Спочатку виникає реактивна автономія, коли студенти ще не самі формулюють завдання, а, отримавши його від викладача, можуть самі віднайти необхідні ресурси і визначитися зі способами виконання. Це й є першим кроком на шляху розвитку навчальної автономії.

Література

1. Benson P. Teaching and researching autonomy in language learning / P. Benson. – Harlow : Longman, 2001. – 360 p. 2. Cotterall S. Promoting learner autonomy through the curriculum : Principle for designing language courses / S. Cotterall // ELT Journal. – 2000. – 54(2). – P. 109–117.

СИНТАКСИЧНІ ТА ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСКУРСУ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ДЕБАТІВ У США

Карпусенко М.В. (Харків)

Одним з яскравих проявів демократії є президентські дебати. Для науковців вони цікаві, зокрема, тим що вони дають змогу вивчити особливості спонтанного мовлення політиків, адже питання учасникам задалегідь невідомі.

Розглянемо синтаксичні та лексичні особливості мовлення кандидатів на посаду президента США Д. Трампа і Х. Клінтон на матеріалі перших дебатів 26 вересня 2016 р. Тривалість дебатів приблизно 93 хвилини.

Загалом Х. Клінтон зробила 93 репліки і вимовила 6431 слово (тобто у середньому 69 слів на репліку). Вона вибудовує довгі речення (в середньому 16 слів). Для порівняння середня довжина речень у романі В. Гюго *Знедолені* – 22 слова. Її найдовше речення налічує аж 64 слова. Подібно до багатьох політиків, вона вживає велику кількість риторичних питань (всього 21 або приблизно 5% від загальної кількості речень).

Драпалюк Г.С., Пиндик Н.І. РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ТЕХНІЧНОМУ ВУЗІ	32
Ейгер Г.В., Бабич Е.Н. ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ КОНТЕКСТОЛОГИЯ: ПОСТАНОВКА ВОПРОСА И ПЕРСПЕКТИВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ	34
Єфименко В.А. ДІАЛОГІЗМ СУЧАСНИХ АДАПТАЦІЙ КЛАСИЧНИХ КАЗОК	35
Змиєва І.В. БИПОЛЯРНОСТЬ ЭТИЧЕСКИХ КОНЦЕПТОВ	37
Ільчишин Н.М., Колесник Г.О. ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЕКОНОМІСТІВ	38
Кабірі М.Х. ХАРАКТЕРИСТИКИ САМОПРЕЗЕНТЕМ-ПОВІДОМЛЕНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ	39
Кайсіна Д.М. ГРАДАЦІЯ ЯК ЗАСІБ СУГЕСТИВНОГО ВПЛИВУ В ДИСКУРСІ ІДЕАЦІЇ	41
Кальниченко О.А., Зарубіна З.В. ПОВТОРНІ ПЕРЕКЛАДИ В УКРАЇНІ У 1920-і – 1950-і РОКИ	43
Кальниченко О.А., Кальниченко Н.М. ДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ДІАЛОГУ: ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД (1917 – 1956)	44
Каминін І.М., Тучина Н.В. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТІВ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	46